

TISHLARNING TUZILISHI VA ULARNING FUNKSIYALARI

Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti

Stomatologiya yo'nalishi

1 - kurs talabasi Xolmurodova Manzura

Annotatsiya: Ushbu maqolada tishlarning tuzilishi, ularning asosiy qismlari hamda inson organizmidagi funksiyalari haqida ma'lumot berilgan. Tishlar ovqatni maydalash, nutq hosil qilish va yuz estetik ko'rinishini saqlashda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, tishlarning anatomik tuzilishi – emal, dentin, pulpa va sement kabi qismlarining vazifalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: tish, emal, dentin, pulpa, sement, stomatologiya, og'iz bo'shlig'i.

Inson organizmida tishlar juda muhim vazifani bajaradi. Ular ovqatni chaynash jarayonida qatnashadi, nutqni to'g'ri shakllanishiga yordam beradi hamda yuz tuzilishining estetik ko'rinishini ta'minlaydi. Tishlar og'iz bo'shlig'ida joylashgan qattiq to'qimalardan tashkil topgan bo'lib, ularning tuzilishi va funksiyasi stomatologiya fanida muhim o'rin egallaydi. Sog'lom tishlar inson umumiy salomatligining muhim ko'rsatkichlaridan biridir. Shu sababli tishlarning tuzilishini va ularning qanday vazifalarni bajarishini bilish stomatologiya sohasini o'rganishda muhim ahamiyatga ega. Tishlarning anatomik tuzilishi Tishlar bir necha asosiy qismlardan tashkil topgan bo'lib, har bir qism o'ziga xos vazifani bajaradi. Asosan tish quyidagi qismlardan iborat: toj qismi, bo'yin qismi va ildiz qismi. Tish toji – bu tishning og'iz bo'shlig'ida ko'rinib turadigan qismidir. Toj qismi ovqatni maydalash jarayonida bevosita qatnashadi. Uning shakli va tuzilishi tish turiga qarab farq qiladi. Tish bo'yni – bu tish toj qismi bilan ildiz qismi o'rtasida joylashgan qismidir. U milk bilan qoplangan bo'ladi. Tish ildizi – bu tishning jag' suyagida joylashgan qismi bo'lib, tishni suyak ichida mustahkam ushlab turadi. Tishning asosiy to'qimalari Tishlar bir nechta qattiq va yumshoq to'qimalardan tashkil topgan. Emal – tishning eng tashqi qavatini bo'lib, inson

organizmidagi eng qattiq to'qima hisoblanadi. Emal tishni tashqi ta'sirlardan va mexanik zararlardan himoya qiladi. Dentin – emal ostida joylashgan asosiy to'qima hisoblanadi. U emalga qaraganda yumshoqroq bo'lsa-da, tishning asosiy hajmini tashkil qiladi. Pulpa – tishning markaziy qismida joylashgan yumshoq to'qima bo'lib, unda qon tomirlari va nerv tolalari mavjud. Pulpa tishning oziqlanishini ta'minlaydi hamda sezuvchanlik vazifasini bajaradi. Sement – tish ildizini qoplab turuvchi to'qima bo'lib, u tishni jag' suyagiga biriktirishda muhim rol o'ynaydi. Tishlarning funksiyalari Tishlar inson hayotida bir nechta muhim funksiyalarni bajaradi. Birinchidan, tishlar ovqatni chaynash jarayonida qatnashadi. Ovqat tishlar yordamida maydalanib, hazm qilish jarayonini osonlashtiradi. Ikkinchidan, tishlar nutq hosil qilishda muhim rol o'ynaydi. Ayrim tovushlarni to'g'ri talaffuz qilishda tishlarning mavjudligi muhim hisoblanadi. Uchinchidan, tishlar estetik vazifani ham bajaradi. Sog'lom va to'g'ri joylashgan tishlar inson yuzining chiroyli ko'rinishiga yordam beradi. Shuningdek, tishlar yuz va jag' suyaklarining to'g'ri rivojlanishida ham muhim ahamiyatga ega.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, tishlar inson organizmida muhim vazifalarni bajaradigan tuzilmalar hisoblanadi. Ularning anatomik tuzilishi murakkab bo'lib, har bir qismi o'ziga xos funksiyani bajaradi. Tishlarning sog'lom bo'lishi inson umumiy salomatligi uchun ham muhimdir. Shu sababli og'iz bo'shlig'i gigiyenasiga rioya qilish va stomatolog ko'rigidan muntazam o'tib turish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axmedov A. Stomatologiya asoslari. Toshkent, 2019.
2. Norqulov B. Og'iz bo'shlig'i anatomiyasi. Toshkent, 2020.
3. Rasulov X. Terapevtik stomatologiya. Toshkent, 2018.